

ХАРКІВСЬКИЙ БОГОСЛОВСЬКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ЧАСОПИС «ВЪРА И РАЗУМЪ»

Гарбуз М.Д., гр. Ф-23

Науковий керівник – канд. філос. наук, проф. Шудрик І.О.
Харківський державний університет харчування та торгівлі

З січня 1884 до серпня 1917 року при Харківській духовній семінарії виходив богословсько-філософський часопис – «Въра и Разумъ».

Це був перший філософський часопис Російської імперії. Він вийшов майже на шість років раніше, ніж московський – «Вопросы философии и психологии» (1889–1918 рр.) М.Я. Грота, який досі вважався першим у Російській імперії філософським часописом. Щорічно виходило 24 номери. Часопис – «Въра и Разумъ» мав два відділи – богословський та філософський.

Засновником часопису – «Въра и Разумъ» був архієпископ Харківський і Охтирський Амвросій (О.І. Ключарьов), а першим редактором – ректор Харківської духовної семінарії, протоієрей І. Кратиров (1884–1893 рр.). Офіційними редакторами часопису були, як правило, ректори семінарії, але неофіційним редактором продовж 32-х років був Костянтин Істомін, якого називали – патріархом російської богословської журналістики.

Часопис – «Въра и Разумъ» започаткований у Харкові не випадково; у XIX – початку XX ст. Харків став осередком розвитку філософської думки, де зберігалися філософсько-просвітницькі традиції Харківського колегіуму.

Тематика філософського відділу часопису – «Въра и Разумъ» була досить різноманітною: тут друкувались змістовні статті з проблем онтології, гносеології, соціальної та моральної філософії, логіки, культурології, естетики, взаємин віри і розуму, науки та релігії, філософських проблем природознавства, соціологічних та ін. питань.

У богословському відділі розглядалися загальнобогословські проблеми (про природне богопізнання, джерела догматики, про сутність та походження релігії та ін.); історія та зміст Старого і Нового заповітів; нариси з відчизняної та західної церковної історії; біографічні матеріали про церковних діячів та ін. Важливим напрямом цього розділу були полемічні статті, спрямовані проти католицизму, протестантизму, різних сект, особливо проти толстовства, східних релігій, позавіросповідної містики.